

BEST PRACTICES

ประเภทครูผู้สอน

วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ หรือนวัตกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้
บูรณาการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

Process PDCA **R** **A** **K** **T** **HIN**
Research & Reality Check Analyze & Asset Mapping Knowledge Integration Teamwork & Try-out Highlight & Innovation

Input 4M

Man

Money

Material

Manager

สำรวจและ
เข้าใจปัญหา

ขั้นตอนการเรียนรู้
จากสถานการณ์จริง
โดยใช้วิธีสำรวจ
ข้อมูลปัญหา และ
ความต้องการของ
ชุมชน ผ่านการ
เก็บข้อมูลเพื่อให้
นักเรียน เข้าใจ
ปัญหาเศรษฐกิจใน

วิเคราะห์
และค้นหา
ทรัพยากร
ในพื้นที่

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้
จากการสำรวจ เพื่อ
ทำความเข้าใจสาเหตุ
ของปัญหาเศรษฐกิจ
ในชุมชน และ
ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่
ภูมิปัญญาท้องถิ่น

Output

ปีการศึกษา ๒๕๖๘

นางสาวอรพรรณ คำกาศ
ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนท่าชุมเงินวิทยาคาร

โรงเรียนท่าชุมเงินวิทยาคาร อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศหรือนวัตกรรม (Best Practices) การใช้แหล่งเรียนรู้วัดลักษณะวิถี
บูรณาการการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ (ด้านครูผู้สอน)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

ตอนที่ ๑ ข้อมูลวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ หรือนวัตกรรม (Best Practices)

ชื่อวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ : การจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์วิถีเพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิต
และทักษะอาชีพ ในรายวิชาสังคมศึกษา รายวิชาสังคมศึกษา
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model

ครูผู้สอน : นางสาวอรพรรณ คำกาศ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนทาขุมเงินวิทยาคาร

สถานศึกษา : โรงเรียนทาขุมเงินวิทยาคาร อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

ตอนที่ ๒ รายการพิจารณา

๑) ความสำคัญของนวัตกรรม/วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ

สังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์ได้รับผลกระทบจากความก้าวหน้าทางการสื่อสาร คมนาคม และเทคโนโลยี ส่งผลให้โครงสร้างสังคมเปลี่ยนจากชนบทสู่เมือง และจากเกษตรกรรมสู่สังคมอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการแข่งขันสูงและก่อให้เกิดปัญหาด้านคุณธรรมและจริยธรรมในชุมชน ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การศึกษาถูกผลักดันให้เป็นกลไกสำคัญในการยกระดับเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงได้วางหลักการว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ครูจำเป็นต้องปรับบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปสู่การเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้และเชื่อมโยงกับชุมชนเพื่อร่วมกันสร้างการพัฒนา

สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ที่กำหนดยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงบริการทางการศึกษา โดยมุ่งปรับกระบวนการเรียนรู้ให้ทันสมัยและหลากหลาย จุดเน้นที่ ๗ “หนึ่งโรงเรียน หนึ่ง Soft Power” ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ผ่านการบูรณาการกับอัตลักษณ์วิถีท้องถิ่น เพื่อให้ นักเรียนได้สร้างประสบการณ์จริงและเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

จังหวัดลำพูนถือเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงในการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นมาสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นแหล่งปลูกลำไยคุณภาพที่มีชื่อเสียงระดับประเทศและระดับนานาชาติ ลำไยได้กลายเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญ สร้างรายได้จำนวนมากให้แก่เกษตรกร จนจังหวัดลำพูนได้รับสมญานามว่า “นครแห่งลำไย” ผลผลิตลำไยไม่เพียงแต่สะท้อนถึงวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของชุมชน เช่น การดูแลสวน การเก็บเกี่ยว ผลผลิต และการแปรรูปเป็นลำไยอบแห้ง น้ำลำไย หรือลำไยกวน แต่ยังเป็นฐานในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม เกษตรกรชาวสวนลำไยในจังหวัดลำพูนยังคงเผชิญกับปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำและล้นตลาด ส่งผลให้ขาดทุนและกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ปัญหานี้จึงไม่ใช่เรื่องของเกษตรกรเพียงฝ่ายเดียว แต่เป็นโจทย์ท้าทายที่ต้องอาศัยการบูรณาการแก้ไขอย่างมีระบบ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและนักเรียนในการเรียนรู้ปัญหาจริงของชุมชน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนท่าชุมเงินวิทยาคาร จึงได้บูรณาการการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model ผ่านหน่วยการเรียนรู้ “การยกระดับผลิตภัณธ์ลำไยเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน: มองลำไยให้ไกลกว่าเดิม” ที่มุ่งพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของผู้เรียน นักเรียนจะได้ศึกษาปัญหาที่แท้จริงของการปลูกและจำหน่ายลำไย วิเคราะห์สาเหตุของราคาตกต่ำ และร่วมกันคิดหาวิธีการเพิ่มมูลค่า เช่น การแปรรูป การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การใช้เทคโนโลยีด้านการตลาดดิจิทัล และการเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเกษตร

ความโดดเด่นของลำไยลำพูนได้รับการยืนยันจากการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication: GI) ในชื่อ “ลำไยลำพูน” ซึ่งเป็นหลักประกันคุณภาพและแหล่งกำเนิด ลำไยจากลำพูนมีเอกลักษณ์เฉพาะ รสชาติหวาน กรอบ เนื้อหนา เมล็ดเล็ก อันเป็นผลจากภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสม การได้รับ GI ไม่เพียงเพิ่มมูลค่าและสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภค แต่ยังเป็นแรงบันดาลใจในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงเศรษฐกิจฐานรากกับห้องเรียนได้อย่างแท้จริง

ดังนั้น เมื่อสังคมไทยต้องเผชิญกับกระแสโลกาภิวัตน์ การศึกษาและการพัฒนาเยาวชนจึงจำเป็นต้องเชื่อมโยงกับทรัพยากรท้องถิ่นและอัตลักษณ์ของพื้นที่เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมาย จังหวัดลำพูนจึงเป็นตัวอย่างสำคัญของการใช้ Soft Power ผ่าน “ลำไย” ที่ไม่เพียงสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคม แต่ยังสะท้อนภูมิปัญญาท้องถิ่น และสามารถบูรณาการเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนและชุมชนได้อย่างสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่

๒) วัดอุปสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

๒.๑ วัดอุปสงค์ของการดำเนินงาน

๑. เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพให้กับนักเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ บูรณาการอัตลักษณ์วิถี โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model
๒. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน
๓. เพื่อให้นักเรียนสามารถออกแบบผลิตภัณธ์ที่สร้างรายได้อย่างยั่งยืน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น บูรณาการกับความรู้สมัยใหม่
๔. เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกรักถิ่นและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

๒.๒ เป้าหมายของการดำเนินงาน

เป้าหมายเชิงปริมาณ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนท่าชุมเงินวิทยาคาร จำนวน ๔๗ คน

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

๑. นักเรียนมีทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ จากการจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์วิถี ระดับดี ขึ้นไป ร้อยละ ๘๐
๒. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน ระดับดี ขึ้นไป ร้อยละ ๘๐
๓. นักเรียนสามารถออกแบบผลิตภัณธ์ที่สร้างรายได้อย่างยั่งยืน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นบูรณาการกับความรู้สมัยใหม่ ระดับดี ขึ้นไป ร้อยละ ๘๐
๔. นักเรียนมีจิตสำนึกรักถิ่นและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ระดับดีขึ้นไป ร้อยละ ๘๐

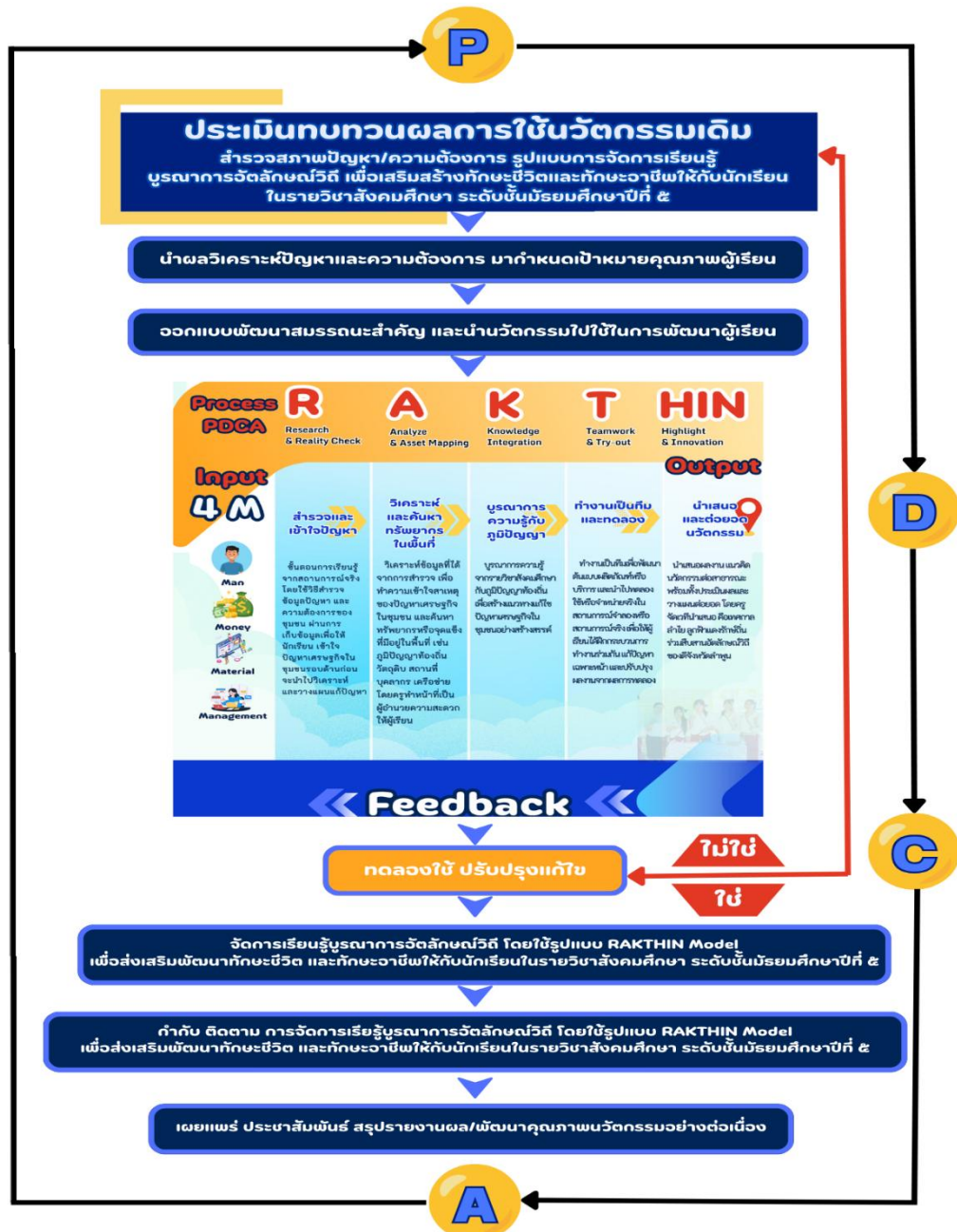

๓) ขั้นตอนการดำเนินงาน

๓.๑ การวางแผนตามกรอบแนวคิดการออกแบบนวัตกรรม

กรอบแนวคิดการออกแบบนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เกิดจากการสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ รูปแบบการจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์วิถี ในการส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ นำผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการมากำหนดเป้าหมายคุณภาพของผู้เรียน ออกแบบพัฒนาสมรรถนะ และนำนวัตกรรมไปใช้ในการพัฒนา คือการจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์วิถีเพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ในรายวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนท่าชุมเงินวิทยาคาร โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model

โดยมีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คือ วงจรคุณภาพ PDCA ของ Dr. Edwards W. Deming โดยสร้างสรรค์แนวคิด PDCAA (Accredited System) คือความต่อเนื่องยั่งยืน ได้แก่ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ นำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขยายผล สร้างเครือข่าย บุคลากรเกิดจิตวิญญาณในการสืบทอดอย่างยั่งยืน ในแต่ละTrack จะกำหนดระดับของการปฏิบัติเป็น Rubric เพื่อให้เห็นมิติย่อยของการปฏิบัติด้วย และแนวคิดหลักการบริหารงาน ๔M มาใช้ในนวัตกรรม ตามกรอบแนวคิด ดังนี้

๓.๒ การดำเนินการตามนวัตกรรม

การดำเนินการจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์วิถีเพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ในรายวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนทาชุมเงินวิทยาคาร โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model โดยมีแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและการดำเนินการ ดังนี้

ภาพ : กรอบแนวคิดการพัฒนาวัตกรรมการ

๓.๒.๑ ปัจจัยนำเข้า (In put)

ปัจจัยนำเข้า คือแนวคิดปัจจัยที่ส่งต่อการบริหารจัดการ และการวิเคราะห์กิจกรรมในการจัดการเรียนรู้บูรณาการเพื่อพัฒนา ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพไปสู่เป้าหมาย คือ

๓.๒.๑ แนวคิดปัจจัยส่งต่อการบริหารจัดการ

การดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการ ปัจจัยนำเข้ามีความสำคัญในการสนับสนุนเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่วางแผนไว้ ปัจจัยสำคัญ มี ๔ อย่าง ที่เรียกว่า ๔M (ภูมิพิพัตน์ รักพรหมงคล, ๒๕๕๙, หน้า ๕๐) ได้แก่ ๑) คน (Man) ๒) เงิน (Money) ๓) วัสดุสิ่งของ (Materials) ๔) การจัดการ (Management) ซึ่งเป็นแนวคิดในการนำมาปรับประยุกต์ในการจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์วิถี เพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพให้กับนักเรียนในรายวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนทาขุมเงินวิทยาคาร โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model ดังนี้

๑. คน (Man)

การบริหารงานของโรงเรียนทาขุมเงินวิทยาคาร เป็นการบริหารเน้นการมีส่วนร่วมโดยบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ คือ ผู้บริหาร มีหน้าที่วางแผนประสานงานระหว่างบุคลากรภายในและภายนอก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่คอยกำกับดูแล ติดตามผล ร่วมมือกับผู้บริหาร ครูผู้สอนในการวางแผน ทาหรือ ถึงวิธีการพัฒนาส่งเสริมอัตลักษณ์วิถี บูรณาการการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model ผ่านหน่วยการเรียนรู้ “การยกระดับผลิตภัณฑ์ลำไยเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน: มองลำไยให้ไกลกว่าเดิม” ให้นักเรียนเกิดทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ โดยมีผู้ปกครอง มีหน้าที่เป็นส่วนช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ของนักเรียนเมื่อกลับไปสู่ในช่วงเวลาของครอบครัวเอาใจใส่ และสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน ครู มีหน้าที่จัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียน ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning ให้เกิดทักษะในการปฏิบัติ เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้อัตลักษณ์วิถีในชุมชน จัดกิจกรรมที่ หลากหลายโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

ภาพ : การประชุมวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต
บูรณาการอัตลักษณ์วิถี

๒. เงิน (Money)

การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อัตลักษณ์วิถี การพัฒนาการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในการเสริมสร้างทักษะอาชีพ และชีวิต ทุกปีการศึกษา ปรากฏอยู่ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน จัดสรรงบที่เอื้อต่อพัฒนาการของนักเรียน เช่น การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมอัตลักษณ์วิถีการยกระดับผลิตภัณฑ์ลำไยเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน : มองลำไยให้ไกลกว่าเดิม

๓. วัสดุสิ่งของ (Materials)

องค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนการสอน และเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะได้อย่างดี คือวัสดุฝึกทักษะ ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ สื่อประกอบการเรียนการสอน

๔. การบริหารจัดการ (Management)

วิธีการบริหารจัดการของโรงเรียนทาจุมเงินวิทยาคาร เน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีการติดตามผลของผู้บริหาร การประชุมหารือของคณะกรรมการสถานศึกษากับโรงเรียน การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning โรงเรียนทาจุมเงินวิทยาคาร มีการติดตามผลเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องจากการนิเทศติดตามชั้นเรียน

๓.๒.๒ กระบวนการ (Process)

กระบวนการในการดำเนินการจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์วิถี เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ในรายวิชาสังคมศึกษา ใช้หลักการบริหารคุณภาพ PDCA (Deming Cycle) ประกอบด้วยการวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงพัฒนา (Act) โดยมีการจัดกิจกรรมภายใต้หลัก ความเป็นเอกภาพ (Unity) ที่เชื่อมโยงทุกขั้นตอนเข้าด้วยกัน

การจัดการเรียนรู้ใช้ รูปแบบ RAKTHIN Model ผ่านหน่วยการเรียนรู้ “การยกระดับผลิตภัณฑ์ลำไยเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน: มองลำไยให้ไกลกว่าเดิม” ซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง โดยนักเรียนจะได้เรียนรู้ปัญหาลำไยราคาตกต่ำและผลผลิตล้นตลาด ควบคู่กับการมีส่วนร่วมคิดค้นแนวทางแก้ไขปัญหามาผ่านการบูรณาการความรู้กับทักษะการดำเนินชีวิต การทำงาน และการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ลำไยในรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน

๓.๒.๒.๑ กระบวนการบริหารคุณภาพ PDCA (Deming Cycle)

หลักของวงจร PDCA หรือวงจร ของเดมมิง (Deming) คือการปรับปรุงคุณภาพเป็นการเดินทางไม่ใช่ว่าเป้าหมายเพราะการปรับปรุงคุณภาพไม่มีวันสิ้นสุดวงจรบริหารคุณภาพประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน คือ

๑) ขั้นตอนการวางแผน (P = Plan) หมายถึง การใช้ข้อมูลที่มีอยู่หรืออาจเก็บรวบรวมขึ้นมาใหม่เพื่อเลือกปัญหา ตั้งเป้าหมายและกำหนดวิธีการแก้ปัญหาอาจทดสอบเพื่อนำร่องก่อนก็ได้

๒) ขั้นตอนการปฏิบัติ (D = Do) หมายถึงการเอาแผนไปปฏิบัติหรือนำวิธีการแก้ปัญหาไปปฏิบัติการปฏิบัติอาจทำในพื้นที่เล็กๆเพื่อทดลองก่อนก็ได้

๓) ขั้นตอนการตรวจสอบ (C = Check) หมายถึง การเปรียบเทียบผลลัพธ์โดยเก็บข้อมูลที่เกิดขึ้นว่ามี การเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใดตรงตามเป้าหมายหรือไม่

๔) ขั้นตอนการแก้ไข (A = Act) หมายถึง หลังจากที่ได้ตรวจสอบแล้วอาจพบปัญหาหรือเห็นว่าผลลัพธ์ไม่เป็นไปตามเป้าหมายก็ต้องแก้ไขจากนั้นก็สรุปบทเรียนและพยากรณ์เพื่อเป็นพื้นฐานของการคิดหาวิธีการใหม่ๆ ต่อไป

๕) ขั้นตอนการสร้างอย่างต่อเนื่องยั่งยืน (A = Accredited System) คือความต่อเนื่องยั่งยืน ได้แก่ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ จัดเวทีวิชาการ เสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขยายผล สร้างเครือข่าย เกิดเจตคติในการสืบทอดอย่างยั่งยืน

๓.๒.๒.๒ กระบวนการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model

RAKTHIN Model “รักษัณโมเดล” เป็นนวัตกรรมจัดการการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน โดยมีแนวคิดสำคัญคือ การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับองค์ความรู้สมัยใหม่ เพื่อสร้างการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่สอดคล้องกับบริบทจริงของพื้นที่ อำเภอแม่ทา ที่มีทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญา และผลิตผลทางการเกษตรที่หลากหลาย แต่ยังประสบปัญหาด้านการตลาด การเพิ่มมูลค่าสินค้า และการสร้างรายได้ที่มั่นคง

โดยให้นักเรียนเสนอแนวคิดในการแก้ไขปัญหา บูรณาการความรู้จากหลายศาสตร์ เช่น วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี คณิตศาสตร์ ศิลปะ การงาน เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน เกิดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกรักษ์ถิ่นและภาคภูมิใจในท้องถิ่น โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

ภาพ : การจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์วิถีในการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model โรงเรียนทาขุมเงินวิทยาคาร

๑) R – Research & Reality Check ขั้นการสำรวจและเข้าใจปัญหา

เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียน เรียนรู้จากสถานการณ์จริง โดยใช้วิธีสำรวจข้อมูล ปัญหา และความต้องการของชุมชน ผ่านการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งจากเอกสาร ภาคนาม และการสัมภาษณ์ เพื่อให้ นักเรียน เข้าใจปัญหาเศรษฐกิจในชุมชนอย่างรอบด้าน ก่อนจะนำไปวิเคราะห์และวางแผนแก้ปัญหา

กิจกรรมการเรียนรู้

- ครูบรรยายแนวคิดและวิธีการเก็บข้อมูลเบื้องต้น นักเรียนแบ่งกลุ่มวางแผนการสำรวจ (เลือกหัวข้อ เช่น ปัญหาการตลาดลำไย, ราคาผลผลิตตกต่ำ, การขาดช่องทางขาย)
- ลงพื้นที่เก็บข้อมูลจริงจากเกษตรกร ร้านค้า หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
- สรุปและนำเสนอข้อมูลที่ค้นพบในชั้นเรียน

ผลลัพธ์การเรียนรู้

- นักเรียนสามารถตั้งคำถามเชิงปัญหา (Problem Statement)
- นักเรียนมีทักษะการสำรวจและเก็บข้อมูลเชิงภาคสนาม
- ได้ข้อมูลจริงที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาโครงการหรือนวัตกรรม

๒) A – Analyze & Asset Mapping ขั้นการวิเคราะห์และค้นหาทรัพยากรในพื้นที่

เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ (ขั้น R) เพื่อทำความเข้าใจสาเหตุของปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน และค้นหาทรัพยากรหรือจุดแข็งที่มีอยู่ในพื้นที่ เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัตถุดิบสถานที่ บุคลากร เครือข่าย หรือแหล่งทุน โดยครูจะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนใช้เครื่องมือ เช่น แผนที่สินทรัพย์ชุมชน (Community Asset Map) หรือ SWOT Analysis เพื่อจัดระบบข้อมูลให้ชัดเจน

กิจกรรมการเรียนรู้

- ครูอธิบายวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และการใช้เครื่องมือวิเคราะห์ (SWOT, Asset Mapping)
- นักเรียนทำงานกลุ่มเพื่อจำแนกข้อมูลเป็น “จุดแข็ง-จุดอ่อน-โอกาส-อุปสรรค”
- นำเสนอผลการวิเคราะห์ในชั้นเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนมุมมองและรับข้อเสนอแนะ

ผลลัพธ์การเรียนรู้

- นักเรียนสามารถระบุทรัพยากรและศักยภาพของชุมชนได้อย่างเป็นระบบ
- นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงข้อมูล
- นักเรียนมีข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบผลิตภัณฑ์ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในขั้นต่อไป

๓) K – Knowledge Integration บูรณาการความรู้กับภูมิปัญญา

เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียน บูรณาการความรู้ในหลายศาสตร์ เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างแนวทางแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชนอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสมกับบริบท โดยครูจะออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนเห็นความเชื่อมโยงของความรู้วิชาการกับความรู้ชุมชน

กิจกรรมการเรียนรู้

- ครูยกตัวอย่างการประยุกต์ความรู้ เช่น การใช้ความรู้วิทยาศาสตร์ในการถนอมอาหาร, คณิตศาสตร์คำนวณต้นทุนและกำไร ศิลปะในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น
- นักเรียนทำงานกลุ่มเพื่อออกแบบ **ต้นแบบผลิตภัณฑ์** ที่ใช้ทรัพยากรภายในชุมชน เช่น ลำไยอบแห้งสีทอง ลูกกลั้ว ลำไย วุ้นลำไย น้ำลำไย เป็นต้น
- นักเรียนลงพื้นที่จริงเพื่อเรียนรู้การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากวิทยากรท้องถิ่นมา
- ทดลองผลิตสินค้าต้นแบบ

ผลลัพธ์การเรียนรู้

- นักเรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในวิชาต่าง ๆ กับการแก้ปัญหาในชีวิตจริง
- นักเรียนสามารถออกแบบนวัตกรรมที่เหมาะสมกับบริบทและทรัพยากรของชุมชน
- ได้ต้นแบบผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถนำไปต่อยอด

๔) T – Teamwork & Try-out ทำงานเป็นทีมและทดลอง

เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียน ทำงานเป็นทีมเพื่อพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์หรือบริการ และนำไปทดลองใช้หรือจำหน่ายจริงในสถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการทำงานร่วมกัน แก้ปัญหาเฉพาะหน้า และปรับปรุงผลงานจากผลการทดลอง

กิจกรรมการเรียนรู้

- นักเรียนจัดกลุ่มตามความถนัดและบทบาท เช่น ฝ่ายการผลิต ฝ่ายออกแบบ ฝ่ายการตลาด ฝ่ายการเงิน
- นักเรียนร่วมกันผลิตสินค้าตามแบบที่ออกแบบไว้ในขั้น K
- ทดลองจำหน่ายสินค้าภายในโรงเรียน ตลาดนัดชุมชน หรือช่องทางออนไลน์ของโรงเรียน
- เก็บข้อมูลจากลูกค้า เช่น ความพึงพอใจ คำแนะนำ ข้อร้องเรียน
- ประชุมกลุ่มเพื่อปรับปรุงผลิตภัณฑ์และวิธีการนำเสนอ

ผลลัพธ์การเรียนรู้

- นักเรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีมและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
- ได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง
- ผลงานได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น

๕) HIN – Highlight & Innovation นำเสนอและต่อยอดนวัตกรรม

เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียน นำเสนอผลงานและแนวคิดนวัตกรรมต่อสาธารณะ พร้อมทั้งประเมินผลและวางแผนต่อยอด โดยครูจะจัดเวทีนำเสนอผลงาน แนวคิดนวัตกรรมต่อสาธารณะ พร้อมทั้งประเมินผลและวางแผนต่อยอด โดยครู จัดเวทีนำเสนอ คือเทศกาลลำไย ลูกฟ้าแดงรักษ์ถิ่น ร่วมสืบสานอัตลักษณ์วิถีของดีจังหวัดลำพูน

กิจกรรมการเรียนรู้:

- นักเรียนเตรียม สื่อการนำเสนอ เช่น โปสเตอร์ แผ่นพับ วิดีโอ หรือสื่อออนไลน์
- จัดงานเทศกาลลำไย ลูกฟ้าแดงรักษ์ถิ่น ร่วมสืบสานอัตลักษณ์วิถีของดีจังหวัดลำพูน เพื่อให้ นักเรียนขายสินค้าและเล่าเรื่องราวการสร้างสรรค์
- นักเรียนวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อนของผลงาน และวางแผนการปรับปรุงต่อไป

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes):

- นักเรียนสามารถสื่อสารและนำเสนอผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ
- ได้รับข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาวัตกรรม
- เกิดความภาคภูมิใจในผลงาน และมีแรงบันดาลใจในการเป็นผู้ประกอบการหรือผู้พัฒนาชุมชน

๓.๒.๓ ผลลัพธ์ (Out put)

ผลลัพธ์ของการจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์วิถีเพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ในรายวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนทาขุมเงินวิทยาคาร โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model ส่งผลให้นักเรียนเกิดพฤติกรรม (Behavior) ที่เป็นสมรรถนะสำคัญของนักเรียน มีผลสำเร็จที่เป็นเชิงประจักษ์ (Success) ที่มีผลต่อการสร้างเจตคติที่ดีของผู้เรียน (Attitude) ให้เป็นอาชีพทางเลือก (New choice) ให้กับนักเรียนที่เป็นอัตลักษณ์วิถีของชุมชน

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์วิถี เพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพให้กับนักเรียนในรายวิชาสังคมศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้รูปแบบ KAKTHIN Model มีการสะท้อนกลับของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนารูปแบบ กระบวนการ ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง

๔) ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการดำเนินงาน การจัดการเรียนรู้บูรณาการวัดลักษณะวิถีเพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ในรายวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนทาชุมเงินวิทยาคาร โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model ส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ตามรูปแบบ การจัดการเรียนรู้บูรณาการวัดลักษณะวิถีผ่านหน่วยการเรียนรู้ การยกระดับผลิตภัณฑ์ลำไยเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน : มองลำไยให้ไกลกว่าเดิม

ด้านผู้เรียน

๑. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของท้องถิ่น
๒. พัฒนาทักษะชีวิต (Life Skills) เช่น การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความรับผิดชอบ และการสื่อสารเชิงบวก
๓. ได้ฝึกทักษะอาชีพ (Career Skills) ผ่านกิจกรรมลงมือปฏิบัติ เช่น การแปรรูปผลผลิตท้องถิ่น การทำการตลาด การนำเสนอผลงาน
๔. มีเจตคติที่ดีต่อการอนุรักษ์วิถีถิ่นฐาน และเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น
๕. นักเรียนบางกลุ่มสามารถนำทักษะที่ได้รับไปต่อยอดเป็นอาชีพเสริม สร้างรายได้เล็กน้อยระหว่างเรียน

ด้านครูผู้สอน

๑. ได้พัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
๒. มีการบูรณาการสาระการเรียนรู้ทางสังคมศึกษาเข้ากับการใช้ชีวิตจริง และการแก้ปัญหาในชุมชน
๓. ครูสามารถเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ แทนการเป็นผู้บอกความรู้เพียงฝ่ายเดียว

ด้านโรงเรียน

๑. โรงเรียนมีนวัตกรรมการเรียนรู้ที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะ (RAKTHIN Model) สามารถเผยแพร่และขยายผลได้
๒. ภาพลักษณ์ของโรงเรียนเป็นที่ยอมรับจากชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่นมากขึ้น
๓. เกิดเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน ภาครัฐ และเอกชน ในการพัฒนาการเรียนรู้

ด้านชุมชนและสังคม

๑. ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ถ่ายทอดภูมิปัญญา และปัญหาที่แท้จริงให้นักเรียนได้เรียนรู้
๒. เกิดการตระหนักถึงการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
๓. ส่งเสริมการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่และสามารถปรับใช้ได้กับบริบทสมัยใหม่

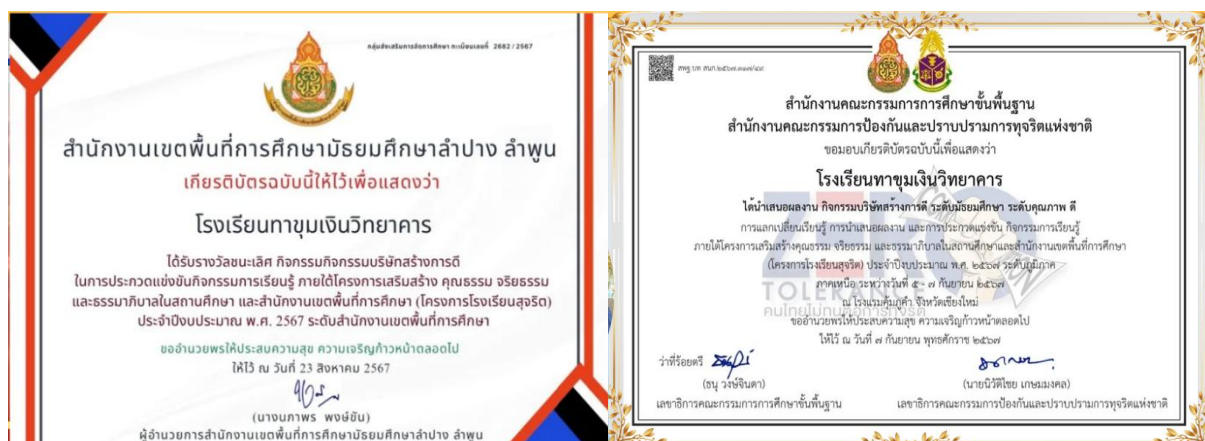
จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์วิถี การยกระดับผลิตภัณฑ์ลำไยเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน มองลำไยให้ไกลกว่าเดิม โดยใช้รูปแบบ KAKTHIN Model ส่งผลให้นักเรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ๕ ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ทำให้เป็นที่ยอมรับ ส่งผลให้ได้รับรางวัลดังนี้

๑. เครื่องหมาย “คุณภาพพิเศษแห่ง สพฐ. (OBEC Special)” ระดับ ๓ ดาว ด้านการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ

ภาพ : เกียรติบัตรเครื่องหมาย “คุณภาพพิเศษแห่ง สพฐ. (OBEC Special)” ระดับ ๓ ดาว ด้านการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ

๒. รางวัลชนะเลิศการแข่งขันกิจกรรมบริษัทสร้างการดี น้ำพริกกินลำ(ไย) ในการประกวดการแข่งขันกิจกรรมการเรียนรู้ ภายใต้โครงการเสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และเป็นตัวแทนเข้าร่วมแข่งขันในระดับภาคเหนือ

ภาพ : เกียรติบัตรการแข่งขันกิจกรรมบริษัทสร้างการดี น้ำพริกกินลำ(ไย) ในการประกวดการแข่งขันกิจกรรมการเรียนรู้ ภายใต้โครงการเสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

ภาพ : กิจกรรมการแข่งขันกิจกรรมบริษัทสร้างการดี ในการประกวดการแข่งขันกิจกรรมการเรียนรู้ ภายใต้โครงการเสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และเป็นตัวแทนเข้า ร่วมแข่งขันในระดับภาคเหนือ

๓. รางวัลระดับเหรียญเงินรองชนะเลิศอันดับ ๑ การแข่งขันการประกวดแปรรูปอาหาร ม.๔-ม.๖ น้ำพริกกิ้นลำ(ไย)

ภาพ : เกียรติบัตรรางวัลระดับเหรียญเงินรองชนะเลิศอันดับ ๑ การแข่งขันการประกวดแปรรูปอาหาร ม.๔-ม.๖ น้ำพริกกิ้นลำ(ไย)

สร้างความตระหนักให้กับนักเรียนเกิดจิตสำนึกรักถิ่น มีความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น โดยจัดกิจกรรมเทศกาลลำไย ลูกฟ้าแดง รักถิ่นร่วมสืบสานอัตลักษณ์วิถีของดีจังหวัดลำพูน โดยมีการนำเสนอจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์วิถี การยกระดับผลิตภัณฑ์ลำไยเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน มองลำไยให้ไกลกว่าเดิม การจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปลำไย ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น การแข่งขันลีลาคว้านลำไย การจัดชุดของฝากจากลำไยและผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น

ภาพ : งานเทศกาลลำไย ลูกฟ้าแดงรักถิ่น ร่วมสืบสานอัตลักษณ์วิถี ของดีจังหวัดลำพูน

Best Practices การใช้แหล่งเรียนรู้วัดลักษณะวิถี

บูรณาการการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ (ด้านครูผู้สอน)

๑๔

ภาพ : กิจกรรมนำเสนอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้บูรณาการ
อัตลักษณ์วิถี การยกระดับผลิตภัณฑ์ลำไยเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน มองลำไยให้ไกลกว่าเดิม

Best Practices การใช้แหล่งเรียนรู้วัดลักษณะวิถี

บูรณาการการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ (ด้านครูผู้สอน)

๑๕

ภาพ : กิจกรรมนำเสนอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และถอดบทเรียนที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้บูรณาการ
อัตลักษณ์วิถี การยกระดับผลิตภัณฑ์ลำไยเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน : มองลำไยให้ไกลกว่าเดิม

๕) ปัจจัยความสำเร็จ

การจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์วิถี เพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ บูรณาการการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model ผ่านหน่วยการเรียนรู้ “การยกระดับผลิตภัณฑ์ลำไยเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน: มองลำไยให้ไกลกว่าเดิม” มีปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จดังนี้

๑. **การมีส่วนร่วมของผู้เรียน** นักเรียนมีความสนใจและตั้งใจเรียนรู้ เนื่องจากเนื้อหาเชื่อมโยงกับชีวิตจริงและวิถีถิ่นฐาน การมีโอกาสมือปฏิบัติจริง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้
๒. **บทบาทครูผู้สอน** ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) กระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ และลงมือทำ ครูออกแบบกิจกรรมแบบ Active Learning และ Problem-based Learning ให้เหมาะสมกับบริบท
๓. **การบูรณาการความรู้** มีการผสมผสานความรู้ทางสังคมศึกษา เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่น และเชื่อมโยงความรู้กับทักษะอาชีพ เช่น การแปรรูป การตลาดออนไลน์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์
๔. **ความร่วมมือกับชุมชนและเครือข่าย** ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และปราชญ์ท้องถิ่นเข้ามาเป็นวิทยากร ถ่ายทอดประสบการณ์จริง
๕. **การใช้ RAKTHIN Model เป็นกรอบการทำงาน**
๖. **การสร้างคุณค่าและอัตลักษณ์ท้องถิ่น** มีการยกระดับลำไยจากผลผลิตการเกษตรดั้งเดิม ไปสู่การมองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ทำให้นักเรียนและชุมชนเห็น “คุณค่าใหม่” ของลำไย เช่น การพัฒนาเป็นสินค้าแปรรูป นวัตกรรมอาหาร
๗. **การติดตามและประเมินผลต่อเนื่อง** มีการสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflection) จากทั้งนักเรียน ครู และชุมชน และปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมกับปัญหาและความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจท้องถิ่น

๖) บทเรียนที่ได้รับ**๖.๑ ผลสรุปตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน**

การจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์วิถี เพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ บูรณาการการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model ผ่านหน่วยการเรียนรู้ “การยกระดับผลิตภัณฑ์ลำไยเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน : มองลำไยให้ไกลกว่าเดิม” มีหลักการใช้นวัตกรรมและทฤษฎี ในเรื่องปัจจัยนำเข้าส่งผลต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ ๔m และหลักการบริหารโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCAA เป็นการต่อยอดความยั่งยืน (A = Accredited System) คือความต่อเนื่องยั่งยืน ได้แก่ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ จัดเวทีวิชาการ แสวงหาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขยายผล สร้างเครือข่าย เกิดเจตคติในการสืบทอดอย่างยั่งยืนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ดำเนินการจัดการเรียนรู้บูรณาการในรายวิชาสังคมศึกษาเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นไปตามหลักสูตรของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนตามความต้องการ ความสนใจ มีการวิเคราะห์ ผู้เรียน หลักสูตร กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดกรอบของเนื้อหา มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นฐาน รวมทั้งปราชญ์ในชุมชนร่วมพัฒนานักเรียนอย่างมีส่วนร่วม โดยใช้กระบวนการจัดกิจกรรม ลงมือปฏิบัติในรูปแบบของการจัดการเรียนรู้ Active Learning

การจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์วิถีส่งผลให้นักเรียนเกิด สมรรถนะสำคัญ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้รับให้กับเพื่อน ต่อยอดเป็นแกนนำในการอนุรักษ์อัตลักษณ์วิถีของชุมชน มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ผลงาน ความสามารถในการแก้ไขปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี มีผลสำเร็จที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม จนได้รับรางวัล เชิงประจักษ์ ส่งผลให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการยกระดับผลิตภัณฑ์ลำไยเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างแรงบันดาลใจทางเลือกในการประกอบอาชีพในอนาคต

ปัจจัยที่มีส่วนในการจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์วิถีเพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพให้กับนักเรียนในรายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model จนบรรลุตาม วัตถุประสงค์ ได้แก่

ด้านการบริหาร การสนับสนุนเชิงนโยบายและทรัพยากรจากผู้บริหารโรงเรียน เป็นแรงผลักดัน สำคัญให้การจัดการเรียนรู้เกิดผลจริง ผ่านการบริหารแบบมีส่วนร่วม เชื่อมโยงโรงเรียนกับชุมชน ทำให้เกิด เครือข่ายความร่วมมือที่ยั่งยืน

ด้านครู ครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) มากกว่าการเป็นผู้บอกความรู้ ได้เรียนรู้วิธีการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่น

ด้านนักเรียน นักเรียนเกิดทักษะชีวิตและทักษะอาชีพเพิ่มขึ้น เช่น การคิดวิเคราะห์ การทำงาน เป็นทีม การสื่อสาร และการแก้ปัญหา และมีความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ชุมชน และมองเห็นโอกาสในการ สร้างอาชีพจากลำไย

ด้านชุมชน ชุมชนได้รับการยกระดับองค์ความรู้ในการแปรรูปและต่อยอดผลิตภัณฑ์ลำไย เกิดความร่วมมือระหว่างชุมชนกับโรงเรียน ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น

๖.๒ ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

ผลลัพธ์ในการจัดการเรียนรู้บูรณาการการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model ผ่านหน่วยการเรียนรู้ “การยกระดับผลิตภัณฑ์ ลำไยเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน: มองลำไยให้ไกลกว่าเดิม” ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการ ดำเนินงาน โดยมีรายการประเมินดังนี้

๑. การประเมินสมรรถนะด้านทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ
๒. การประเมินความรู้เข้าใจปัญหาเศรษฐกิจชุมชน
๓. การประเมินการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สร้างรายได้อย่างยั่งยืน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นบูรณา การกับความรู้สมัยใหม่
๔. การประเมินความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

ตาราง แสดงผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการประเมิน				รวม คะแนน	ระดับ คุณภาพ	ผลการ ประเมิน
		ข้อที่ ๑	ข้อที่ ๒	ข้อที่ ๓	ข้อที่ ๔			
๑	นายคณิศร เดคำภาส	๓	๓	๓	๓	๑๒	ดี	ผ่าน
๒	นายณัฐดนัย ตีบะภาส	๓	๓	๓	๓	๑๒	ดี	ผ่าน
๓	นายนาวัน เขมสารโสภณ	๓	๓	๓	๓	๑๒	ดี	ผ่าน
๔	นายธนวิทย์ คันทะมูล	๓	๓	๓	๓	๑๒	ดี	ผ่าน
๕	นายพัทธดนย์ วงศ์ปวน	๒	๒	๓	๓	๑๐	ดี	ผ่าน
๖	นายสมญ์ สมยาวภาส	๓	๓	๓	๓	๑๒	ดี	ผ่าน

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการประเมิน				รวมคะแนน	ระดับคุณภาพ	ผลการประเมิน
		ข้อที่ ๑	ข้อที่ ๒	ข้อที่ ๓	ข้อที่ ๔			
๗	นายพนมพล แสนอินทร์	๔	๓	๔	๔	๑๕	ดีมาก	ผ่าน
๘	นายนิติกร โกงแก้ว	๔	๔	๔	๔	๑๖	ดีมาก	ผ่าน
๙	นายศุภนิจ เสียงเอก	๔	๔	๔	๔	๑๖	ดีมาก	ผ่าน
๑๐	นางสาวเกสรดา มะณีบุญ	๔	๔	๔	๔	๑๖	ดีมาก	ผ่าน
๑๑	นางสาวจิราวรรณ บุรกี	๔	๔	๔	๔	๑๖	ดีมาก	ผ่าน
๑๒	นางสาวณภัทรลภา แซ่หนา	๓	๓	๓	๓	๑๒	ดี	ผ่าน
๑๓	นางสาวพิชชาพร อินวัง	๔	๔	๔	๔	๑๖	ดีมาก	ผ่าน
๑๔	นางสาวพิรดา เขียวภาค	๔	๔	๔	๔	๑๖	ดีมาก	ผ่าน
๑๕	นางสาวภัทราพร ใจภาค	๓	๓	๓	๓	๑๒	ดี	ผ่าน
๑๖	นางสาวศินี สิทธิชัยแก้ว	๓	๓	๓	๓	๑๒	ดี	ผ่าน
๑๗	นางสาวขวัญฤทัย คำภาค	๓	๓	๓	๓	๑๒	ดี	ผ่าน
๑๘	นางสาวชนกนันท์ กันใจ	๓	๓	๓	๓	๑๒	ดี	ผ่าน
๑๙	นางสาวพรรณนัท วงศ์ภาค	๓	๓	๓	๓	๑๒	ดี	ผ่าน
๒๐	นายกรตะวัน ชาภิรมย์	๓	๔	๔	๔	๑๕	ดีมาก	ผ่าน
๒๑	นายนันทวัฒน์ -	๓	๓	๓	๓	๑๒	ดี	ผ่าน
๒๒	นายธนากร กุมารภาค	๓	๓	๔	๔	๑๔	ดีมาก	ผ่าน
๒๓	นายธีรศักดิ์ เปี้ยสินธุ์	๓	๓	๔	๔	๑๔	ดีมาก	ผ่าน
๒๔	นายบุญยวีร์ อภิวงศ์	๑	๑	๑	๒	๕	พอใช้	ไม่ผ่าน
๒๕	นายภูมินทร์ ต๊ะพรม	๒	๒	๒	๓	๙	ดี	ผ่าน
๒๖	นายรัชชานนท์ ปัทมดิลก	๔	๓	๔	๔	๑๕	ดีมาก	ผ่าน
๒๗	นายวันเฉลิม สุขใจมุข	๓	๓	๓	๔	๑๓	ดีมาก	ผ่าน
๒๘	นายสุธิพงศ์ จักรภาค	๒	๒	๒	๓	๙	ดี	ผ่าน
๒๙	นายอริวัช เนื่องภักดี	๒	๓	๒	๓	๑๐	ดี	ผ่าน
๓๐	นายอนิวัตร จีส์ลี	๓	๓	๔	๔	๑๔	ดีมาก	ผ่าน
๓๑	นายอภิชัย เลิศทวีสกุล	๔	๓	๔	๔	๑๕	ดีมาก	ผ่าน
๓๒	นายณัฐชนน ชมภูภาค	๓	๓	๓	๓	๑๒	ดี	ผ่าน
๓๓	นายณัฐภัทร ชันคำภาค	๓	๓	๓	๓	๑๒	ดี	ผ่าน
๓๔	นายณัฐภาคย์ จินะภาค	๓	๓	๔	๔	๑๔	ดีมาก	ผ่าน
๓๕	นายธนภัทร แก้วมา	๓	๓	๔	๔	๑๔	ดีมาก	ผ่าน
๓๖	นายไอศุรีย์ จินะภาค	๓	๓	๔	๔	๑๔	ดีมาก	ผ่าน
๓๗	นายสีปกร ชันคำภาค	๓	๒	๓	๓	๑๑	ดี	ผ่าน
๓๘	นายจักราวุธ ปันภาค	๓	๓	๔	๔	๑๔	ดีมาก	ผ่าน
๓๙	นายจันทวัฒน์ แสงทอง	๒	๒	๒	๔	๑๐	ดี	ผ่าน
๔๐	นายพันศักดิ์ ขัดสาย	๓	๓	๔	๔	๑๔	ดีมาก	ผ่าน
๔๑	นายพัลลภ ชัยยะ	๓	๓	๓	๓	๑๒	ดี	ผ่าน
๔๒	นางสาวพิมพ์ชนก กิจเจริญตา	๓	๓	๓	๓	๑๒	ดี	ผ่าน
๔๓	นางสาวเพ็ญตะวัน สิทธิ	๓	๓	๓	๓	๑๒	ดี	ผ่าน
๔๔	นางสาวชลลดา เขียวภาค	๓	๓	๓	๓	๑๒	ดี	ผ่าน
๔๕	นางสาวนัสมีนา ณ ลำพูน	๓	๓	๔	๔	๑๔	ดีมาก	ผ่าน
๔๖	นางสาวปภาวดี ดีสุวรรณ	๓	๓	๓	๔	๑๓	ดีมาก	ผ่าน

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการประเมิน				รวมคะแนน	ระดับคุณภาพ	ผลการประเมิน
		ข้อที่ ๑	ข้อที่ ๒	ข้อที่ ๓	ข้อที่ ๔			
๔๗	นางสาวพลอยชมพู ผาแดงชัย	๓	๓	๓	๓	๑๒	ดี	ผ่าน
๔๘	นางสาวอภิษฎา พรหมวงศ์	๓	๓	๓	๓	๑๒	ดี	ผ่าน

การจัดการเรียนรู้บูรณาการการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model ผ่านหน่วยการเรียนรู้ “การยกระดับผลิตภัณฑ์ลำไยเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน: มองลำไยให้ไกลกว่าเดิม” เกิดผลลัพธ์ดังนี้

นักเรียนผ่านการประเมินจำนวน ๔๗ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๙๑ สูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด โดยมีผลการประเมินระดับคุณภาพดีมาก จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๗๕ ระดับดีจำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๗๑ และระดับพอใช้ จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๘ โดยมีผลการประเมินรายข้อดังนี้

๑. นักเรียนมีทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ จากการจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์วิถี ๕ โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model ผ่านหน่วยการเรียนรู้ “การยกระดับผลิตภัณฑ์ลำไยเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน: มองลำไยให้ไกลกว่าเดิม” ระดับดี ขึ้นไป จำนวน ๔๒ คน คิดเป็น ร้อยละ ๘๗.๕๐ สูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด
๒. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน จากการจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์วิถี ๕ โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model ผ่านหน่วยการเรียนรู้ “การยกระดับผลิตภัณฑ์ลำไยเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน: มองลำไยให้ไกลกว่าเดิม” ระดับดี ขึ้นไป จำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๕๐ สูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด
๓. นักเรียนสามารถออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สร้างรายได้ที่ยั่งยืน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นบูรณาการกับความรู้สมัยใหม่ ระดับดี ขึ้นไป จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๕๘ สูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด
๔. นักเรียนมีจิตสำนึกรักถิ่นและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ระดับดีขึ้นไป จำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๙๒ สูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด

๖.๓ ข้อเสนอแนะ

ด้านการบริหารจัดการ

๑. ควรสนับสนุนทรัพยากรด้านงบประมาณ อุปกรณ์ และเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อให้การเรียนรู้สามารถพัฒนาได้ต่อเนื่อง
๒. ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ เพื่อบูรณาการองค์ความรู้ร่วมกัน

ด้านกระบวนการเรียนการสอน

๑. ครูควรออกแบบกิจกรรมให้เชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติจริงในชุมชน เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและสามารถนำไปใช้ได้จริง
๒. เพิ่มการใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีในการนำเสนอผลงาน เช่น คลิปวิดีโอ อินโฟกราฟิก หรือสื่อออนไลน์ เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัย

ด้านผู้เรียน

- ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีบทบาทในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การสำรวจปัญหา การคิดวิเคราะห์ การออกแบบ และการนำเสนอผลงาน เพื่อพัฒนาความมั่นใจและภาวะผู้นำ
- ควรจัดให้มีระบบการถืบทเรียนสะท้อนคิด (Reflection) หลังจบกิจกรรม เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้จากข้อผิดพลาดและต่อยอดแนวคิดใหม่ ๆ

ด้านชุมชน

- ควรสร้างความร่วมมืออย่างต่อเนื่องกับเกษตรกร ผู้ประกอบการท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนสอดคล้องกับความต้องการจริงของชุมชน
- ผลงานของนักเรียนควรถูกนำไปทดลองใช้จริงในชุมชน เพื่อสร้างความภาคภูมิใจและคุณค่าที่เป็นรูปธรรม

ด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน

- ควรมีการติดตามผลหลังจบโครงการ เช่น การประเมินว่าผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมีการนำไปใช้จริงหรือไม่ และสร้างรายได้เพิ่มขึ้นได้แค่ไหน
- ขยายผลการเรียนรู้ไปยังนักเรียนรุ่นถัดไป โดยพัฒนาเป็นหน่วยการเรียนรู้ถาวรของโรงเรียน

๗) การเผยแพร่ / การได้รับการยอมรับ / รางวัลที่ได้รับ

๗.๑ การเผยแพร่

การเผยแพร่การจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์วิถี 5 โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model ผ่านหน่วยการเรียนรู้ “การยกระดับผลิตภัณฑ์ลำไยเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน: มองลำไยให้ไกลกว่าเดิม” ได้เผยแพร่ผลงานวิชาการ ผ่านเว็บไซต์ของโรงเรียน

๗.๒ การได้รับการยอมรับ รางวัลที่ได้รับ

ที่	รางวัลที่ได้รับ	เอกสารหลักฐาน
๑	เครื่องหมาย “คุณภาพพิเศษแห่ง สพฐ. (OBEC Special)” ระดับ ๓ ดาว ด้านการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ	
๒	รางวัลชนะเลิศการแข่งขันกิจกรรมบริษัทสร้างการดี น้ำพริกกันลำ(ไย) ในการประกวดการแข่งขันกิจกรรมการเรียนรู้ ภายใต้โครงการเสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา	

ที่	รางวัลที่ได้รับ	เอกสารหลักฐาน
๓	เข้าร่วมนำเสนอผลงานการประกวดการแข่งขัน กิจกรรมการเรียนรู้ ภายใต้โครงการเสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (โครงการโรงเรียน สุจริต) ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระดับภาค	
๔	รางวัลระดับเหรียญเงินรองชนะเลิศอันดับ ๑ การ แข่งขันการประกวดแปรรูปอาหาร ม.๔-ม.๖ น้ำพริกกินลำ(ไย)	

บรรณานุกรม

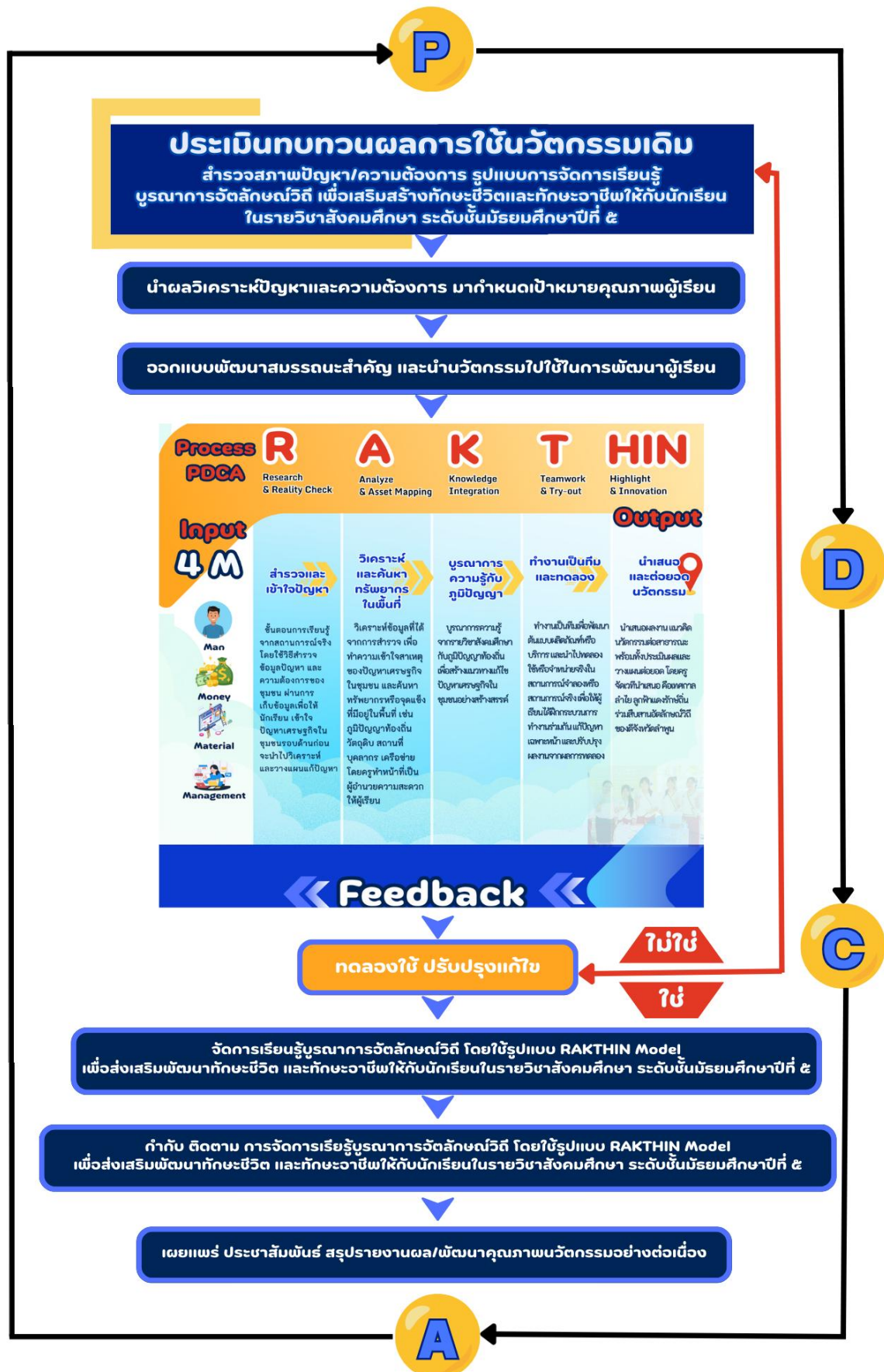
- รังสรรค์ ณะพรพันธุ์. (2544). เศรษฐกิจการเมืองในโลกสมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งหนึ่ง.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่มที่ 116, ตอนที่ 74 ก, หน้า 1-46.
- แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ทบทวนปีพุทธศักราช ๒๕๖๗). (2567). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ทบทวนปีพุทธศักราช ๒๕๖๗)สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน.

ภาคผนวก

กรอบแนวคิดการพัฒนานวัตกรรม

รูปแบบการจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์วิถีเพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ
ในรายวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนท่าชุมเงินวิทยาคาร
โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model

เอกสารประกอบผลงานการคัดเลือกวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศหรือนวัตกรรม (Best Practices)
การใช้แหล่งเรียนรู้วัดลักษณะวิถี บูรณาการอัตลักษณ์วิถีเพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ
ในรายวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนทาชูเมจินวิทยาการ
โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model

ที่	เอกสารประกอบ	QR CODE
๑	แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์วิถีเพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ในรายวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนทาชูเมจินวิทยาการ โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model	
๒	คลิปสรุปผลการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้บูรณาการอัตลักษณ์วิถีเพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ในรายวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนทาชูเมจินวิทยาการ โดยใช้รูปแบบ RAKTHIN Model	
๓	การเผยแพร่ / ผลงานครู	